

DR. MACZELKA NOÉMI
A SZEGEDI ISKOLARENDSZERŰ ZONGORAOKTATÁS
TÖRTÉNETE 1995-IG¹

*„Tehetünk-e – éppen most,
jelenkorszakunk
erkölcsi közegében – jobb és nagyobb
szolgálatot a köznek, mint azt, hogy
neveljük és oktatjuk az ifjúságot?”
(Cicero)*

1. A zeneiskolai oktatás kezdetei

„Zeneiskolai” emlékekről 1724 óta beszélhetünk Szegeden: ebben az évben kaptak a Városi Zenekar tagjai a várostól külön lakásokat a „Muzsikások Quartély Házá”-ban, ahol a zenekari tagok zeneoktatással is foglalkoztak.

A tulajdonképpeni első zeneiskola **1835**-ben² létesült Szegedi Hangászati Oskola néven, Tirnauer (Türnauer) György karmester és Miskolcgy István városi aljegyző kezdeményezésére, a Hangászat Pártoló Egyesület égisze alatt. Ez az egyesület 10 éven keresztül működött részvénytársasági formában, zenekart és énekkart is fenntartva. Székhelye az Oskola utcában volt, emlékét a levéltárban található könyv őrzi. (*A szegedi hangászati oskolának alapszabályai*, Szeged, Grün János betűivel.) A hangászati oskola Miskolcgy István aljegyző halálával – miután támogatottsága megszűnt – feloszlott. A zenetanulás magántanárok, ill. az egyházi és magániskolák ének- és zenetanárainak kezébe került. Az 1848-as forradalom bukását követően a helyzet normalizálódása után 1861-ben ismét felmerült egy városi zenede szükségességének a gondolata.

¹ A tanulmány Maczelka Noémi 2002-ben a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetemen készült DLA-értekezésének (Zongorajáték és zongoratanítás. Bódás Péter művészete.) egy fejezete, melyet a szerző néhány helyen módosított, kijavította a nyilvánvaló hibákat, jelezte az időközben bekövetkezett elhalálozási évszámokat, de nem jelölte pl. a 2002 óta megszerzett doktori címeket és más változásokat.

² Az adat a Szeged története (Szeged, 1985, 1991) c. munkából való. A Zenei Lexikon (Zeneműkiadó, Bp. 1965) III. kötete az alapítási évet 1838-ra teszi.

A Szegedi Dalárda bábáskodásának köszönhetően az új zeneiskola 20 növendékkel **1865**-ben újra indult a Kölcsey és Kárász u. sarkán lévő Tallián-féle ház I. emeletén. Igazgatója Jámbori (Frimmel) Jakab volt,

A Tallián-ház oldalhomlokzati tervrajza 1863-ból

zongorát Kaplan Antal tanított. Emellett két zongoratanár működtetett engedélyezett magán-zeneiskolát a városban: Bauml Zsófia és Czapik János. 1875-ben a zeneiskolai egyesület lemondott az intézet magánjellegéről, és kifejezte óhaját, mely szerint szívesen válna városi intézménnyé. Így **1876**-ban létrejött a városi tulajdonú „Szegedi Városi Zenede”, fenntartására évi 4000,-Ft-ot különítettek el. Pályázat útján igazgatójává **Unger Antalt** nevezték ki évi 800 Ft-os fizetéssel. Az iskola működését 1879-ben a nagy árvíz szakította meg.

2. A Szegedi Városi Zenede működése 1880-1884 között

A **Szegedi Városi Zenede** a katasztrófa után **1880** szeptemberétől kezdett újra működni. A 111 növendéket számláló zenede első igazgatója **Langer Viktor**³ volt. Tiszteletdíjként évi 200,-Ft-ot valamint szolgálati lakást kapott. Az igazgatón kívül **Czapik János**⁴ (1880-1884-ig), és **Menner János**⁵ (1880-1919-ig) tanított zongorát. Az iskolában gyakorlási lehetőséget biztosítottak mindazoknak, akik otthon nem rendelkeztek hangszerrel. A zenei élet fellendülése jellemezte ezt az időszakot, zenemű-

³ **Langer Viktor** (1842-1902) zeneszerző édesapja is muzsikos volt: Langer János zeneszerző, énekes és egyházi karmester. Langer Viktor a Nemzeti Zenedében kezdte tanulmányait. Kereskedőnek készült, ám Volkmann Róbert tanácsára 1860-ban zenei pályára lépett, s a lipcsei konzervatóriumban E. F. Richter és Reinecke növendéke lett. 1866-67-ben a Kolozsvári Színház karmestere, majd 1868-ban malomigazgató Abádszalókon. 1870-től operai kartanító és a színi képezde tanára. 1880-1883-ig igazgatja a szegedi zeneiskolát, majd Pécsre távozik, s színházi karnagyként működik. 1889-ben a budapesti Szent István Bazilika, majd az újpesti zeneegylet karnagya, a Színművészeti Iskola énektanára. Több zenei folyóirat szerkesztője. Művei főleg színpadi kísérőzenék, melyeket Tisza Aladár vagy Ögyek néven adatott ki. Zeneelmélet tankönyvet írt 1888-ban, valamint megjelent egy zongoraiskolája is. (*Elméleti és gyakorlati zongoraiskola* é.n.)

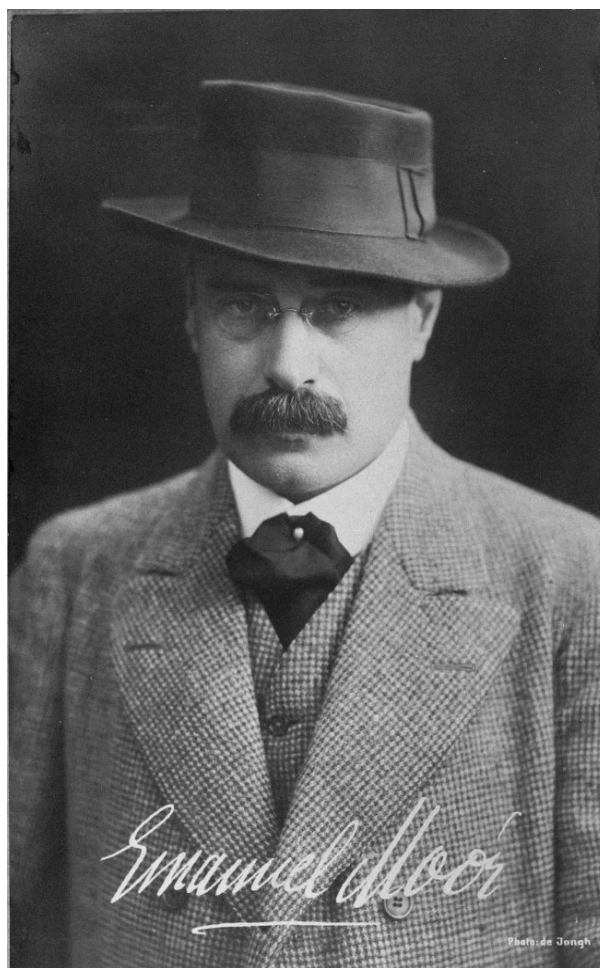
⁴ **Czapik János** (1841-1884) a szegedi Dalárda újjá szervezője (1870), a Belvárosi templom orgonistája (1873). Táncokat komponált.

⁵ **Menner János** (1852-1923) zeneiskolai tanár, a szegedi Polgári Dalárda karnagya. Művei: Magyar induló a szegedi új híd megnyitására (1887), Dankó Pista 30 dalának zongoraátírata.

kereskedések, hangszerkészítők-, és javítók kezdték meg városbeli tevékenységüket. A város közönségének őszinte érdeklődése és a zenetanulás iránti egyre fokozódó kedv a zeneiskola működését a város érdeklődésének középpontjába állította.

A zeneiskola zongoratanárai fontos szerepet töltöttek be mind az iskola, mind a város életében. Köztük mindig volt legalább egy, aki zongoraművészként kiragyogott kollégái közül, koncertjei a város életében jelentős események voltak, ill. később nemzetközi karriert futott be. A megközelítőleg 100 évet felölelő történeti áttekintésben elsősorban ezeket a nagy egyéniségeket kívánjuk bemutatni.

Ilyen jelentős zongoraművész volt Moór Manó.

Moór Emánuel

Moór Manó, azaz **Moór Emánuel** 1863-ban Kecskeméten született. Tanulmányait Bécsben és Budapesten végezte. Négy esztendő (1881-1885-ig) szegedi működése alatt igen sok hangversenyt adott, s tanítványai is kitűnő produkciókkal mutatkoztak be. Az 1881/82-es

tanévben pl. a Liszt Ferenc 70. születésnapja alkalmából rendezett hangversenyen a VI. rapszódia, ill. *Menner* Jánossal a Concerto patétique-t adta elő. A hangversenyt a város polgárai jelentőségének megfelelően támogatták, így a színházat és egy Bösendorfer zongorát díjtalanul bocsátottak a Zenede rendelkezésére. (A születésnap hangverseny kapcsán említjük meg, hogy Liszt Ferenc maga sohasem járt Szegeden, de az 1879-es szegedi nagy árvíz alkalmából több jótékonyági hangversenyt adott a károsultak megsegítésére. Ez alkalomból komponálta „Revive Szegedin”⁶ c. művét, mely a kolozsvári és budapesti jótékonyági hangversenyeken a szerző előadásában el is hangzott. (A mű kézirata a szegedi Somogyi Könyvtár birtokában van 1937 óta.) Az ünnepi Liszt-hangversenyen túl év végén az iskola záróhangversenyt rendezett a növendékek közreműködésével. Itt t.k. Moór Manó növendéke, Sonnenfeld Viktor zenekarral játszott egy Mozart zongoraverseny tételt. Az iskola növendék-hangversenyein, ill. „díszvizsgáin” a későbbiekben is gyakran csendültek fel a Daubrawszky⁷ Viktor⁸ vezette zenekar kíséretével zongoraversenyek. Így pl. tételek hangzottak el Beethoven: G-dúr és Hummel: a-moll zongoraversenyéből Moór növendékeinek előadásában. Jelentős hangversenyként említhetjük a tanári koncertek sorában az 1884/85-ös tanévben Daubrawszky Viktor és Moór Manó Beethoven-szonátaestjét.

Moór 1885-ben elhagyja Szegedet, 1885-87 között Amerikában, Angliában és Németországban ad koncerteket. Nevéhez fűződik az ún. „Duplex-Coupler Grand Pianoforte”, a **Moór-Duplex zongora** megszerkesztése. A zongorának két, egymás fölött elhelyezett klaviatúrája van. Öt pedálja közül kettő kopulázó, így az alsó klaviatúrán megszólaló hangok oktávjai a felsőn is megszólaltathatók, megnövelve a zongora hangszínlehetőségeit és megkönnyítve a nagy fogások kivitelezését. Találmányát feleségével, Winifred Christie⁹ zongoraművésznővel 1928-ban Budapesten is bemutatta. (Varró Margit méltató cikke a Pester Lloyd-ban jelent meg 1928. február 3-án „Einiges über das Duplex-Klavier

⁶ A *Revive Szegedin* [Élj újra, Szeged!] nem eredeti Liszt-mű. Szabadi Frank Ignác *Török-magyar indulóját* Massenet hangszerelte meg, és a Párizsi Nagyoperában az árvízkárosultak javára rendezett jótékonyági hangversenyen mutatták be *Marche héroïque* [Hősi induló] címen. Ebből – ill. a Louis Soumis által készített, Lisztnek ajánlott zongorakivonatból – készítette el Liszt a maga zongoraátíratát, mely 1879 júliusában jelent meg Heugel kiadásában, Párizsban.

⁷ Bizonyos nevek írásakor az évkönyvek következtelenek. Így Daubrawszky neve is számtalan formában fordul elő, nem beszélve az egyéb forrásokról (újság, hangversenyműsor, stb.). A Zenei Lexikon (Zeneműkiadó, Bp. 1965.) a fenti írásmódot használja. A dolgozat írásakor amennyiben az adott név megtalálható e műben, annak helyesírását követem, amennyiben nem, úgy megmaradok az írásmódok sokféleségénél.

⁸ **Daubrawszky Viktor** (1859-?) hegedűtanár, 1882-1925 a szegedi Zeneiskola tanára, létrehozta és 1925-ig vezette az intézmény zenekarát. Az első szegedi vonósnégyes primáriusa.

⁹ **Winifred Christie** (1882-1965) brit zongoraművész és zeneszerző.

Moórs” címmel, de tudósított az eseményről Kálmán György és Kerntler Jenő is.) Ez a hangszer az 1970-es években még látható volt a Zeneakadémia XVII-es termében.

Moór Emánul

Moór zeneszerzői tevékenységet is folytatott, három opera, nyolc szimfónia (köztük egy „Kossuth” című), három zongoraverseny és több más mű került ki tolla alól. Mont Pélerin sur Vevey-ben (Svájc) halt meg 1931-ben.

Az iskola tanári kara a tanításon és hangversenyezésen kívül metodikai kérdésekkel is foglalkozott: „A Szeged városi zenede tankönyvei” c. sorozat 4. köteteként jelentették meg a „Gyakorló könyv kezdő zongorázók számára” c. kiadványt 1883-ban Endrényi Lajos és Társánál. A kotta az előszó szerint *„segédeszköz kíván lenni, mely kimerítően nyújtja azt, mit bármely, még a legkiválóbb zongoraiskola is csak*

odavetve adhat.” A tanári kar maga is kiadott egy zongoraiskolát a fentebb említett sorozat részeként 1881-ben, de tapasztalatuk szerint a növendékek némelyike nem volt képes a zongoraiskolák megkövetelte lépésben haladni. Így szükségét látták egy könnyebb gyakorlóanyag elkészítésének is. Gyakorló könyvük a legegyszerűbb unisono-gyakorlatoktól indulva 50 gyakorlatot foglal nehézségi sorrendbe, szerzőség megjelölése nélkül. (Igen nagy valószínűséggel a tanári kar saját darabjait tartalmazza.) A kezdők tanításához ezt megelőzően Schwarz zongoraiskoláját¹⁰ és Köhler etűdjeit használták.

A növendékek létszáma évről évre nőtt, így a zeneiskola számára biztosított épületrész egyre szűkösebbnek bizonyult. Gyors segítségként 1882-ben a várostól három tantermet kaptak az újonnan felépült Tisza L. krt.-i polgári és elemi leányiskola használaton kívüli helyiségei közül (4, 6. és 17. terem), majd 1883-ban a Burger Alajos-féle ház II. emeletén, az új hídnál (ma: régi, ill. Belvárosi híd) a Vár és a Bástya utca (ma: Stefánia) sarkán jutottak némileg jobb elhelyezéshez.

Langer Viktor igazgató 1883-ban elhagyta a várost, távozása után **Müller Ottó** színházi karnagy ideiglenes jelleggel igazgatta az iskolát Szögedi Endre kinevezéséig. Az 1883/84-es tanévben Volkmann Róbert halála alkalmából műveinek előadásával emlékezett a szerzőre a tanári kar. A beiratkozott 93 növendék közül 45-en tanultak zongorázni.

3. A Szeged Városi Zenede Szögedi (Róth) Endre igazgatása alatt (1884-1903)

„...A legfontosabb azonban, hogy énekelni mindenki tanuljon, mert minden hangszernek az a feladata, hogy az énekhangot megközelítse.”
(Szögedi Endre)

Szögedi Endre¹¹ a szegedi városi tanács pályázata útján 1884. május 8-án nyerte el igazgatói kinevezését. Szögedi személyében a vidéki zenei élet egyik legjelentősebb személyét sikerült a tanácsnak az igazgatói posztra megnyernie. Ő 33 évig volt Szeged zenei életének mozgatórugója, s ebből 19 éven keresztül a zeneiskola igazgatójaként tevékenykedett. Ez alatt az

¹⁰ Schwarz (Schwartz) Venczel (1830-?): Új elméleti és gyakorlati zongoraiskola 3 kötetben é.n. Bosworth & Co. Wien (ford. Sághe József)

¹¹ **Szögedi (Róth) Endre** (1847-1903) zeneszerző Újszegeden született. Tanulmányait szülővárosában, majd a Nemzeti Zenedében Ridley-Kohne hegedű- és Feigler Viktor zeneszerzés-növendékeként végezte. Zenetanár, dalárdai vezérkarnagy, igazgató. Főleg kórusműveket írt. 1870-ben tért vissza Szegedre, ahol igazgatói kinevezéséig énektanárként és különféle kórusok karnagyaként tevékenykedett.

idő alatt az iskola óriásit fejlődött. A növendéklétszám megduplázódott (az 1884/85-ös tanévben 106 növendék közül 64, 1903-ban 200 közül 97 tanuló tanult zongorázni), új tanszakokat hozott létre (magánének, gordonka, fuvola, cimbalom, zenekar), az énekelni-tanulás fontossága miatt bevezette a karének-oktatást, valamint sikerült kieszközölnie a várostól a zenetanárok egzisztenciális biztonságának megteremtését. (Fizetésemelés és városi nyugdíj.)

A tanári kar összetételében több változás is történt: *Czapik János* 1884-ben elhunyt, helyére **Vadász Jolán (Thaller Lajosné)**¹² nyert kinevezést (1884-1914), majd a kiemelkedő tehetségű zongoraművész, *Moór Manó* 1885-ös távozása után helyére **Fáy Zoltánt** szerződtették, aki *Főkövy Lajos* megérkezéséig (1887) tanított zongorát.

Az iskola az 1886/87-es tanévben elhagyhatta a folyamatosan növekvő növendéklétszám miatt szűkösnek bizonyuló Burger-házat, és jobb körülmények között, a Templom tér (ma: Dóm tér) 1. szám alatt, a Szent Demeter templom mellett, a Kegyesrendiek régi „társházában” folytatta működését. Az iskola elhelyezése azonban még így sem volt megfelelő, ezért állandóan napirenden volt épületgondjuk megoldásának kérdése.

Az 1887/88-as tanévben **Főkövy Lajos** (1851-1900)¹³ zongoratanár, zenetörténész személyében a zeneiskolának ismét egy nagy egyéniséget sikerült a tanítás számára megnyernie. *Főkövy* a budapesti Zeneakadémia elvégzése után 1879-ben költözött Szegedre. Kinevezését követően a zeneiskola tanára volt haláláig. Mint zongoratanár méltó utódja volt *Moór Manónak*. Növendékei sokszor és magas színvonalon szerepeltek, a záróhangversenyeken gyakran adtak elő zongoraversenyeket két zongorán. *Főkövy* jelentősége mindazonáltal különösen elméleti, zeneírói – leginkább zenetörténeti – területen domborodott ki. Elméleti munkássága igen sokrétű: jelentős összefoglaló tanulmányokat írt német nyelven zenetörténeti témákból, magyarul pedig egyéb cikkeket jelentetett meg a Szegedi Híradóban és más szegedi orgánumban. Ő volt az, aki a zongoratanításon és koncertezésen túl, 1890-ben elindította a zenetörténelem tanítását, és az évente kibocsátott értesítőben ismeretterjesztő tanulmányokat jelentetett meg a koragyermekkori

¹² **Thaller Lajosné Vadász Jolán** (1862 -1914) Szegeden Nagy Jolánnál kezdett zongorázni. Ezután a budapesti tanítóképzővel párhuzamosan a Nemzeti Zenedében Erney Józsefnél folytatta zongora tanulmányait.

¹³ A Zenei Lexikon (Zeneműkiadó, 1965) adata. A szegedi levéltárban található dokumentumok szerint 1901-ben halt meg, a Belvárosi temető adattára (Tóth Tamás: Szeged jelesei szegedi temetőkben; http://epa.oszk.hu/01600/01609/00035/pdf/MFME_EPA01609_2001_irod_190-212.pdf) szerint 1900-ban. Sírját (X-1-85) felszámolták.

zenetanítás lehetőségeiről, a zongora, ill. a zongorajáték történetéről. A „Hol kezdődjék a zenetanítás?” c. cikkében Kodályt jócskán megelőzve hangsúlyozza a koragyermekkorai énektanítás fontosságát: „[...] az óvodákban az énekkel összekötött játék felel meg legjobban a gyermeki kedélynek, és a népiskolákban a népdalt kell bevezetni, mert az ilyen természetadta virágok gyönyörködtetik és nemesítik az ifjú szíveket.” Főkövy 1900-ban bekövetkező halála az iskolát mélyen megrázta, tudós személyének hiányát sokáig érezték.

Az 1889/90-es tanévben a 103 zongorista tanuló ismét új zongoratanár kinevezését tette szükségessé: **Giefing Ida (Czímer Károlyné)** 1889-1923-ig állt az iskola alkalmazásában. Ebben a tanévben új tantervet vezettek be, megváltozott az osztályba sorolás (előkészítő 1-6. osztály, és kiművelési osztályok), valamint hivatalos tananyagot tettek közzé. Az osztályokra bontott tananyagot a következő évi értesítőben közlik. Ebből kitűnik, hogy a kezdők tanításában az ekkor igen népszerű Schwarz-féle zongoraiskolát¹⁴ használják. Feltűnő, hogy a magyar szerzők darabjai közül ebben a tantervben csak Bartalus néhány kezdők számára írt darabja, valamint a 3. osztálytól kezdve Mosonyi tanulmányai valamint Ábrányi, Sípos, Chován, Székely, Volkmann művei szerepelnek az ajánlott darabok között.

A szegedi zeneiskolának megalakulásakor elsősorban a zenekedvelők, amatőr muzsikuskok képzését, valamint a helyi lakosság hangversenyélmény iránti igényét kellett szolgálnia. Később, amint ez a zenekedvelő-tábor növekedett, a polgári életforma egyre inkább tért hódított, egyre többen kívántak a zenetanulás lehetőségével élni, egyre több zenetanárra volt szükség. Így a zeneiskola legjobb növendékei hamarosan tanítványokat, majd zeneiskolai órákat vállaltak, és képesek voltak a zenetanításból megélni. Ezt a fokozódó tanár-igényt felismerve, a zeneiskola felvetette a hivatásos zenetanár-képzés igényét. A kiművelési osztály jórészt ezzel a szakmai igénnyel lépett fel (bár nyilvánvalóan diplomát nem adhatott ki), így ezen osztály növendékei közül néhányan gyakran láttak el helyettesítési feladatokat, ha a szükség úgy hozta. Itt **Vánky Margit** nevét kell megemlítenünk, aki a kiművelési osztály tanulójaként (Szögedi Endre növendéke) kisegítő tanárként működött. A hangversenyműsorok tanúsága szerint jelentős műveket játszott, pl. Liszt: VI. rapszodiáját, vagy Főkövy növendékével, **Wachtel Adéllal** Weber: f-moll zongoraversenyét. Vánky és Wachtel az évkönyvek szerint énekelni

¹⁴ Schwarz Vencel: Új elméleti és gyakorlati zongoraiskola 3 kötetben, é. n. (ford. Ság József)

is tanult. Miután Vánky 1893-ban Budapesten jeles minősítésű ének- és zenetanári diplomát kapott, rendes tanárként alkalmazták.

Az 1892/93-as tanévben fontos látogatót üdvözölhettek az iskolában: **gróf Zichy Géza**¹⁵ végzett vizsgálatot a tanítás feltételeit illetően. Ekkor ismét megfogalmazódott az iskola megfelelő elhelyezésének igénye, de egyelőre az anyagi feltételek nem tették lehetővé a változást.

Az 1893/94-es tanévben a növendékek a Tisza Szálló hangversenytermében és a Nemzeti Színházban adtak hangversenyt, a zongoravizsgákon Beethoven: C-dúr és Mozart: D-dúr zongoraversenye mellett elhangzott Liszt: VII. rapszódiaja is. Az ezt megelőző tanévekben egy Mozart-hangversenyt rendeztek, ahol Wachtel Adél és Lövinger Gizella a D-dúr és d-moll zongoraversenyt adták elő, majd az év végi vizsgán Field: Asz-dúr versenyművét és egyéb kézzongorás műveket, a fentiekén kívül Szekula Sarolta és Lőv Rózsa tolmácsolásában Egy évvel később Wachtel és Lövinger zeneszerzőként is bemutatkozott.

Az igazgató az 1894/95-ös évkönyvben így ír a zeneiskola szerepének növekedéséről: „Az intézet eddig elért eredménye nemcsak abból áll, hogy évenként tekintélyes számú, alapos készültségű műkedvelő kerül ki, hanem többen vannak, akik az itt nyert kiképzéssel önállóan működnek, és nemcsak önmaguk, hanem családjuk fenntartóivá válnak.” Ezek a tanulók az iskola legkiválóbb növendékeiként ragyogó előadásokkal örvendeztették meg a közönséget, ill. a vizsgáztató tanárokat. Így pl. rendszeresen szólaltak meg kézzongorás, hat- és nyolckezes művek (Mozart: D-dúr szonáta, Figaro-nyitány, Gounod: Faust – Katonakórus, Hummel: Rondo brillante, Czerny: Rondo, Liszt: Roham-induló stb.), zongoraversenyek (a fent említetteken kívül J. Cr. Bach: D-dúr, G-dúr; Haydn: D-dúr, Mendelssohn: g-moll, Weber: C-dúr, Mozart: A-dúr) és egyéb jelentős zongoraművek. A hangversenyeken gyakran csendült fel az igazgató, Szögédi Endre valamely műve is. (Tavaszi, Két dal, stb.)

Az 1898/99-es tanévben Daubrowszky Viktor ismét zenekart szervezett, ami a zongoristák számára különösen örömdetes volt, hiszen így újra lehetővé vált a zongoraversenyek zenekari kísérettel történő előadása. E kor nevezetes növendéke **Huszka Jenő**¹⁶, a jelentős operett-szerző, aki

¹⁵ **Gróf Zichy Géza** (1849-1924) zongoraművész és zeneszerző, Liszt Ferenc növendéke volt. A Nemzeti Zenede elnöke 1875-1918, a m. kir. Operaház intendánsa 1891-94 között. Fél karját elvesztette.

¹⁶ **Huszka Jenő** (1875-1960) népszerű operett szerző. 1883-tól 1889-ig a Szegedi Városi Zenedében Sommer Endre, majd a Zeneakadémián Hubay Jenő növendéke. 1896-ban jogi doktorátust szerzett a budapesti egyetemen, majd a párizsi Lamoureux-zenekar hegedűse lett. Összesen 14 operettet írt, köztük

Huszka Jenő

1883-ban iratkozott be a zeneiskola hegedű és ének, majd zongora tanszakjára. 1889-ben a záró növendékhangversenyről beszámoló korabeli újságcikk elismerően szól hegedűjátékáról. Az 1899-es tanév évkönyvében **Bauer Herbert**¹⁷ nevével találkozunk, aki a zongora tanszak növendékeként kezdte meg zeneiskolai tanulmányait. Itt olvashatjuk **Ocskay Kornél**¹⁸ és **Járosy Dezső**¹⁹ nevét, valamint itt találjuk a zongora tanszakra 1900-ban beiratkozó **Fleischer Antal**²⁰ is.

olyan nagy sikerűeket, mint a Bob herceg, Gül baba, Lili bárónő, Mária főhadnagy. Nevéhez fűződik a zeneszerzők szerzői jogvédelmének kidolgozása Magyarországon.

¹⁷ **Balázs Béla** (Bauer Herbert, 1884-1949) Kossuth-díjas író, költő, esztéta. Kodály Zoltán kollégiumi szobatársa, barátja, A fából faragott királyfi, A kékszakállú herceg vára, a Cinka (Czinka) Panna balladája librettistája.

¹⁸ **Járosy Dezső** (1882-1932) zeneíró, (tenor). Bartók, Kodály, Balázs Béla barátja, a szegedi Nemzeti Színház művésze, a Tanácsköztársaság idején a színház vezetését átvevő háromtagú direktórium tagja (Juhász Gyula és Baróthy József mellett), majd művészeti titkára.

¹⁹ **Járosy Dezső** (1882-1932) zeneíró, a temesvári székesegyház karnagya, a *Zenei Szemle* (1917) és az *Egyházi Zeneművészet* (1922) c. folyóiratok megalapítója és főszerkesztője.

²⁰ **Fleischer Antal** (1889-1945) karmester, zeneszerző. A budapesti Operaház korrepetitora, majd karmestere, a Nemzeti Zenede karnagyképzőjének tanára. A Szegedi Filharmonikus Egyesület vendégkarnagya. Sokat hangversenyezett külföldön is.

Bauer Herbert / Balázs Béla az 1900-as évek elején

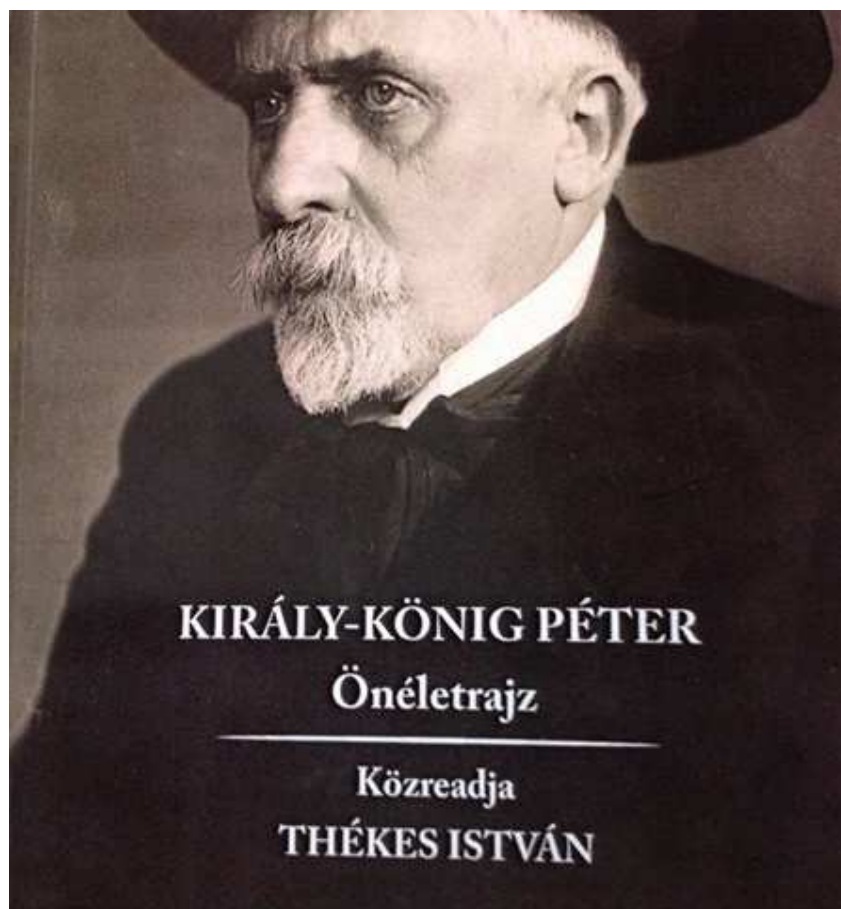
Ocskay Kornél operaénekes

Fleischer Antal

1900-ban nagy veszteség érte a tanintézetet, elhunyt *Főkövy* Lajos. Helyére **Schwartz (Schwarz) Erzsébet**et nevezték ki. 1903-ban elhunyt az iskola igazgatója, *Szögedi* Endre is. Állását pályázat útján töltötték be, a köztes időben **Menner János** zongoratanár látta el az igazgatói teendőket.

3. A Szeged Városi Zenede Király-König Péter igazgatása alatt (1904-1934)

A pályázat nyerteseként 1904-től a zeneiskola igazgatójává **König Pétert**²¹ nevezte ki a város. König Péter tevékenysége igen sokrétű volt. 1904-ben zenekart szervezett (sajnos csak két évig működött), vezette a Szegedi Dalárdát (1910-1927), komponált, tanított, közéleti tevékenységet végzett. Népszerűsítette a kortárs magyar szerzők műveit. Bartók az ő felkérésére írta „Négy régi magyar népdal” c. kórusművét férfikarra, melynek Szegeden volt a bemutatója. Közreműködésével, és a zeneiskola tanárainak szerepeltetésével nagy segítséget nyújtott Dohnányinak a Dóm felszentelésére írt miséje előadásában. Tevékenysége jótékony hatással volt az iskolára, igényes munkájára hamarosan az egész ország felfigyelt.

²¹ **König Péter** (1870-1940) Rosegg-ben (Stájerország) született. Énekes fiú volt az admonti bencések apátságában, majd hegedülni és orgonálni tanult. Emil Sauer zongoraművész tanácsára – akinek bemutatta kompozícióit – beiratkozott a budapesti Zeneakadémiára. Ott találkozott Dohnányi Ernővel, kivel baráti kapcsolata később is megmaradt. Egy ideig színházi karnagyként működött (33 magyar színházban volt karmester), majd 1904-1935-ig volt a szegedi városi zeneiskola igazgatója. Műveit sokszor és sokfelé (t.k. Amerikában is) játszották. Jelentőségük ma már csekély, Szegeden olykor felhangzik egy-egy. Háromszor kapott Haynald, egyszer Zichy-díjat, 14 első díjat nyert műveivel. Felesége korábbi tanítványa, Juhász Margit, Juhász Gyula költő testvére volt.

Az 1904/05-ös tanévben jelentős tandíj-emelést hajtottak végre: az eddigi 30 helyett 60 koronát kellett fizetniük a növendékeknek. Valószínűleg ennek tudható be a növendéklétszám hirtelen apadása: az előző évi 200 fő helyett ebben a tanévben csak 153-an látogatták a zeneórákat. A zongorista-növendékek létszámcsökkenése korántsem volt ilyen mértékű: 97 helyett 93-an tanultak zongorázni. A zongoraoktatás ettől a tanévtől kezdve 8 évfolyamból állt, minden növendék hetente 3 hangszeres órát kapott. A tanítás 4-5 fős csoportokban folyt. A 8 évfolyam elvégzése után a tanulók a kiművelési osztályokba léphettek. Az elmélet és az összhangzattan 2 évfolyamon, a karének minden évfolyamon kötelező volt. Az év során 4 növendékhangversenyt tartottak, a Tisza Szálló hangversenytermében Beethoven-estet (B-dúr szonáta op.22. Rondo tétele, C-dúr szonáta op.2 Scherzo tétele, stb), ugyanott egy estét magyar művekből, valamint 2 hangversenyt a főgimnázium dísztermében.

A magyar szerzők műveiből összeállított növendékhangverseny hagyománya ekkor kezdődött, köszönhetően egyrészt az új igazgató szemléletének, más részt a zeneakadémiai tananyag bevezetésének. A Vallás- és Közoktatási Minisztérium ui. a 2000 koronás államsegély kiutalásának feltételéül szabta, hogy a zongora és hegedű szakon a tananyagot a m. kir. Zeneakadémia tananyagához kell közelíteni. Ezért 1907-ben bevezették a Magyar Királyi Zeneakadémia hivatalos tananyagát. Így kettős célt értek el: 1. megkapták a Vallás- és Közoktatási Minisztérium államsegélyét, 2. növendékeik a hasonló tananyag miatt nagyobb sikerrel tehettek magánvizsgákat a Zeneakadémián. Az újonnan előírt tananyag az eddig használt *Schwarz*-féle zongoraiskolát *Chován Kálmán* zongoraiskolájára cseréli, és javasolja több magyar szerző, így *Szendy Árpád*, *Thomán István*, *Dohnányi Ernő*, *Bartók Béla*, *Tarnay Alajos*, *Beliczay Gyula*, *Siklós Albert*, *Bátor Szidor*, *König Péter*, *Farkas Ödön*, *Brück Gyula*, *Antalffy-Zsiross Dezső*, *Poldini Ede*, *Major Gyula*, *Aggházy Károly* műveinek tanulását.

Az iskola az elmúlt 4 év alatt 4 új zongorával gyarapodott: egy Bösendorfer, egy Wirth, egy Produktion Genossenschaft és egy Proksch-zongorát vásárolt a tanács özv. *Kovács Istvánné* zongoraterméből.

A zongorista növendékek száma évről évre nő, így újabb zongorátár alkalmazása válik szükségessé: 1906-ban **Zucker Simont** szerződéses, majd 1910-ben véglegesített tanárrá nevezik ki. A zongoraoktatás színvonala ebben az időben már igen magas volt: növendékek előadásában hangzott el Grieg, Mendelssohn és Dohnányi zongoraversenye, utóbbit *Fleischer* Antal játszotta, aki szegedi tanulmányai végeztével zeneszerzés tanszakra nyert felvételt a Zeneakadémiára. Zongora szakra vették fel

Schwarz (Csák) Irént és Ivánkovits Jenőt, Váczi Ilona és Wittig Hilda pedig a Nemzeti Zenedében tanult tovább. Az iskola zongoristanövéndéke volt 1907-től **Kertész Lajos**²², ill. **Lamberg Rózsa**²³ és **Cholnoky Margit** énekesnő. Az évenkénti magyar szerzők hangversenyén túl teljes estét adtak Mozart, Schumann, Grieg, Mendelssohn, Haydn, Goldmark Károly műveiből.

Ismét felmerült a zeneiskola új épületének a terve, helyszínül a Mérei [sic] utcát választották. A megfelelő elhelyezés ügyében maga **Bartók Béla**²⁴ is szót emelt, aki **Bloch József**²⁵ -fel együtt 1908. május 5-én tett látogatást miniszteri küldötként az iskolában. Jelentésében **Bartók** az iskola tartalmi munkáját illetően megelégedését fejezte ki.

A zenepalota tervezésére 1910-ben kiírt pályázatot 18 tervező közül Spiegel Frigyes építész nyerte. Az építésszel a város 20 000 koronás szerződést kötött, és az építésre végül kijelölt Oroszlán-, Nádor- és Bajza utca által határolt telkek kisajátítását elhatározta. Az I. világháború azonban ezt a tervet is végleg elsöpörte. Az új zenepalota építésének az ügye jó időre lekerült a napirendről.

Az 1911/12-es tanév kiemelkedő jelentőségű az ország zenei életében: ekkor ünnepelték Liszt Ferenc születésének centenáriumát. Országszerte jótékonysági hangversenyeket rendeztek a budapesti Liszt-szobor felállítási költségeinek előteremtésére. Így Szegeden is Liszt-hangversenyt tartottak 1912. március 12-én, ahol fellépett **Thomán István**, Liszt egykori növendéke, a Zeneakadémia tanára is. A bevétel 400,- Korona, a gyűjtés eredménye 128,- Korona volt. Ezen a koncerten kívül ebben az évben még két növendékhangversenyt tartottak Liszt-műveiből, ezeken a következő zongora-darabok hangzottak el: XI, XV rapszódia, Gounod: Faust-keringő és Rákóczi-induló 8 kézre.

²² **Kertész Lajos** 1897-ben született Szegeden, 1907-től 1916-ig tanult a zeneiskolában zongorázni, majd a Zeneakadémián Szabados Bélánál tanult éneket és methodikát. 1924-től 1969-ig a szegedi Tudományegyetem kórusát vezette. (T.k. 1947-ben Svájcban és Ausztriában Kodály-műveket mutatott be.)

²³ **Dr. Korényi Elemérné Lamberg Rózsa** énektanulmányait Berlinben végezte, 1945-től a szegedi Nemzeti Színház koloratúrszopránja, 1955-től énekmestere. Édesapja is énekes, nagybátyja, Emanuel List a New Yorki Metropolitan basszistája volt.

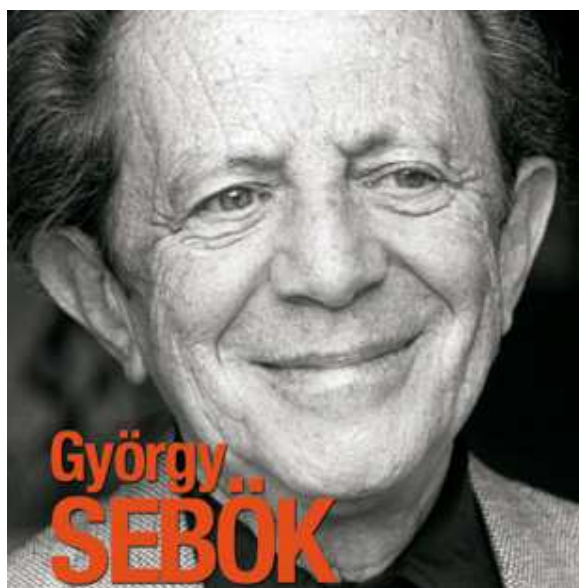
²⁴ **Bartók Béla** (1881-1945) zeneszerző és zongoraművész többször járt Szegeden. Először Balázs Béla és a Bauer-család Dugonics tér 2. sz. alatti otthonában töltött egy hetet népzene gyűjtés céljából, majd még kilencszer járt itt. (T.k. 1937. jan.17-én, amikor saját Rapszódiaját játszotta Fricsey Ferenc vezényletével.) A Szegedi Dalárda számára komponálta Király-König Péter felkérésére a „Négy régi magyar népdal” c. művét, melynek ősbemutatója Szegeden volt 1911. május 11-én a Liszt-évforduló alkalmából rendezett hangversenyen, ahol Bartók Liszt: Esz-dúr zongoraversenyét játszotta a helyi zenekarral.

²⁵ **Bloch József** (1862-1922) hegedűpedagógus és zeneszerző. 1889-től a Zeneakadémia tanára, 1908-tól a hegedű-tanárképző vezetője.

1914-ben elhunyt *Thalherr* Lajosné Vadász Jolán. Helyettesítésére ***Königné Juhász Margitot*** és ***Króó Mariannt***, a kiművelési osztály tanulóit, valamint *Czímer* Károlyné tanárnőt kérték fel. Rövidesen újabb kisegítő tanárt alkalmaztak ***Váczy Ilona*** személyében, aki az iskola régi növendékeként szerzett oklevelet a Nemzeti Zenedében.

Thalherrné helyét 1916-ban sikerült egy nagy formátumú zongoraművész-tanárral, ***Baranyi Jánossal*** betölteni. *Baranyi* dr. 1891-ben Galsán született. A budapesti Zeneakadémián, majd Berlinben *Dohnányi* mesteriskolájában tanult. 1916-ban, az éppen dúló világháború idején a szegedi zeneiskolába történő kinevezése után azonnal katonai szolgálatra rendelték be. Helyettesítését az iskola *König* Péternére és ***Bihari Terézre*** bízta. Egy éves katonai szolgálata letöltése után kezdte meg tényleges tanári munkáját a városban. *Baranyi* lelkes és színvonalas munkáját dicséri a sok növendék, aki zeneakadémiai magánvizsgát tett, a szegedi zeneiskolában helyettesített, vagy sikerrel felvételizett a Zeneakadémiára. Közéjük tartozott ***Csurgay Anna, Fischer Irma, Muntyán Gizella, Baranyi-Jónás Lilly, Kornfeld Ella, Kain Kató, Singer Irén.*** A növendék-hangversenyek közül ebben az időszakban kiemelkedik színvonalával *Baranyi* növendékeinek Beethoven-estje. Ismét bevezette a zenetörténet tanítását, mely *Főkövy* halála óta szünetelt. Ebben az időszakban is gyakran csendültek fel zongoraversenyek az iskolai vizsgákon, ill. hangversenyeken. Elhangzott t.k. Mozart: c-moll, Beethoven: c-moll, C-dúr, Schumann: a-moll, Liszt: Esz-dúr zongoraversenye, ill. egyes tételeik. *Baranyi* számára azonban csakhamar kevésnek bizonyultak a város kínálta lehetőségek, így 1922-ben a budapesti Fodor-zeneiskolához szerződött. Növendékeit Szegeden kéthetenként hallgatta meg, a köztes időben ***Bartl Ödönné Virágh Izabella*** és ***Jónásné Baranyi Ilona*** foglalkozott velük. Egy év múlva *Baranyi* szegedi és budapesti állását egyaránt feladta, s elhagyta az országot, Barcelonába költözött. 1925-ben települt vissza Szegedre, és államilag engedélyezett magán-zeneiskolát nyitott, mely 1934-ig a Szent Mihály u. 7. sz. alatt működött. Ennek az iskolának volt növendéke a gyermek ***Sebők György***²⁶, aki 1927-ben kezdte meg tanulmányait *Bartl* Ödönnénél, két év múlva *Baranyi* János növendéke lett, majd 1934-től a

²⁶ ***Sebők György*** (1922-1999) Liszt-díjas zongoraművész. A budapesti Zeneakadémián 1938-tól Székely Arnold és Keéri-Szántó Imre növendéke volt, 1949-től a budapesti Konzervatórium, az ötvenes években a szegedi Szakiskola tanára. 1957-ben távozott az országból, egy ideig Párizsban élt, majd haláláig a bloomingtoni Indiana University (USA) tanára volt.

rövid ideig Szegeden működő *Sándor György*²⁷ irányításával tette le vizsgáit az akadémiai évfolyamokból.

Bartók Béla és Sándor György

²⁷ *Sándor György* (1912-2005) zongoraművész a budapesti Zeneakadémián Bartók Béla növendéke volt, 1939-től az USA-ban élt.

Baranyi többször játszott az 1918-ban megalakult helyi szimfonikus zenekar hangversenyein, t.k. Liszt: Magyar fantázia és *Figedy-Fichtner*: Szimfonikus fantázia c. műveinek magánszólamát. S ha már a zongoraversenyek szóba kerültek, meg kell említenünk, hogy a fent említett *Sándor* György is több alkalommal játszott a zenekarral 1934 és 1938 között, a 14 éves *Sebők* György pedig Beethoven: C-dúr zongoraversenyével debütált 1937-ben, *Fricsay* Ferenc vezényletével a szegedi Tisza Szállóban. Mindkét művész néhány évig aktív résztvevője és kedvence volt a város zenei életének. *Sebők* György 1954-ben a helyi zeneművészeti szakiskola tanáraként a szegedi zenei élet sikereiről és a felmerülő gondokról felelősséggel és szeretettel tudósította az Új Zenei Szemle olvasóit. Cikkében a szegedi zenei élet normalizálódását segítő javaslatokkal is élt, a szakiskola működését egyértelműen dicsérte.

Baranyi János élet-tényeit tovább követve: 1934-1944 között Debrecenben működött²⁸, majd 1945-től a Városi Színház karmestereként ismét Szegeden találjuk. 1950-ig látja el ezt a posztot, közben 1947-ben kinevezik a zeneiskola átszervezésével megalakuló Állami Konzervatórium igazgatójává is. 1950-54 között a budapesti Zeneművészeti Szakiskola igazgatója lesz, majd 1954-től a Zeneművészeti Főiskola tanára nyugdíjba-vonulásáig (1957). Szívesen játszotta Liszt és új magyar szerzők (*Bartók*, *Dohnányi*, *Kodály*, valamint tanárkollégái: pl. *Szatmári* [Sauerwald] *Géza*) műveit hangversenyein és rádiós szereplésin.

Visszatérve a világháborús időszakra, melyet *Baranyi* 1916-os kinevezésénél hagytunk ott, látni fogjuk, hogy a következő évek tanulmányi életére rányomta bélyegét a háború. Az 1914/15-ös évben a fúvó- és gordon tanszéken a tanítás szünetelt, mivel a tanárokat behívták katonának. A zeneiskola helyiségeit kaszárnya céljára vették igénybe, így a zeneiskola épület nélkül maradt. Ideiglenesen a városi kereskedelmi iskolában helyezték el a hangszereket és egyéb felszereléseket, majd *Lőw Immanuel* főrabbi – aki egyébként hosszú ideje zenebizottsági tag volt – felajánlotta a zsidó népiskola helyiségeit, ahol az oktatás tovább folytatódhatott. A zeneiskola hangversenyei ezekben az években jótékony célúak voltak, a rokkant, máskor a sebesült katonák javára, ill. meleg ruházatukért folyt a gyűjtés.

Menner Jánost betegsége miatt helyettesíteniük kellett, ezt a munkát *Kovács Ibolya*, a kiművelési osztály tanulója látta el.

²⁸ Ld. *Dombi Józsefné*: *Sebők György* c. könyve (Szeged, 2001.) A Zenei Lexikon (Zeneműkiadó, Bp. 1965. l.p.148.) szerint *Baranyi* 1933-1944 között a szegedi zeneiskola igazgatója volt, de ezt az évkönyvek nem támasztják alá.

Az iskola az 1916/17-es tanév elején végleges helyére, a Tisza Lajos krt. 79. sz. alatti, a város kezelésében lévő épületbe költözött. A 10 000 koronáért átalakított Tukats Ferdinánd-féle alapítványi ház I. emelete lett új otthonuk. Habár egy zenepalota építésére vonatkozó kérésüket a későbbi miniszteri kiküldöttek (**Kazacsay Tibor**²⁹, **dr. Meszlényi Róbert**³⁰, **Szente Pál**) valamint maga a miniszter, **Klebelsberg Kunó** és a város is támogatta, a nagyszerű terv máig csak terv maradt. Még egyszer felmerült a Zenepalota megvalósításának gondolata: **Rerrich Béla** díjnyertes tervében, melyet az 1930-ban Dohnányi miséjével felszentelt Dóm környékének egységes stílusban történő beépítésére készített. A Zenepalota az északi oldalra, a Somogyi és Oskola u. sarkára került volna. A város anyagi erőit azonban a Fogadalmi Templom építése és a Kolozsvárról áthozott egyetem elhelyezési gondjainak megoldása teljesen kimerítette. A pénzhiány miatt az északi oldal befejezetlenül maradt, s a város a mai napig nélkülözni kénytelen egy kimondottan a zenei oktatás céljaira tervezett és hangversenyzésre alkalmas korszerű épületet.

1929-ben megkapták a Tukats-féle ház földszintjének nagy részét is, majd végül 1939-ben 60 000 koronáért az épület teljes átalakításával a Zenede megfelelő méretű, végleges otthonhoz jutott. 300 személyes koncertterem, egy nagy próbaterem (egyúttal kis koncertterem), és 14 tanterem került kialakításra. Az adományozó Tukats Ferdinánd nevét a bejáratnál márványtábla örökítette meg. (Ma már nem látható.)

Visszatérve 1916-ra, a háborús viszonyok (gazdasági, élelmezési, elhelyezési, fűtési nehézségek) ellenére az iskola működött. Két új zongorát vettek (**Hoffmann-Czerny**, **Stingl**), új osztályba sorolást állapítottak meg, s a tandíj megállapítása új koncepció szerint történt: az alsóbb osztályokban (I. II. elemi, I. II. III. gyakorló) 80 K, a felsőbb évfolyamokon (I. II. III. előkészítő, kiművelési osztályok) 150 K lett. A zongoristák száma 1918-ban 216, új tanárként **Jónásné Baranyi Ilonát**, majd **Csurgay Annát (Dr. Belle Ferencné)**, s a megbetegedett **Czímer Károlyné** helyett leányát, **Czímer Margitot**, valamint **Schwarz Izabellát** alkalmazták.

Mint fentebb már említettük, **Baranyi János** 1923-ban elhagyta Szegedet. Helyére a szegedi zeneiskolába **Csomákné Thuróczy Ilona** nyert kinevezést. Ő a Zeneakadémián **Thomán István** és **Szendy Árpád** növendéke volt. Az 1922/23-as tanévben két zongoratanár is elhunyt: **Menner János** és **Dr. Czimer Károlyné**. **Muntyán (Vesztényi) Gizellát**

²⁹ **Kazacsay Tibor** (1892-1977) zeneszerző és zongoraművész. A Nemzeti Zenede, majd a berlini konzervatórium tanára. 1933-ban a nem állami zeneiskolák szakfelügyelője.

³⁰ **Dr. Meszlényi Róbert** (1883-1946) zeneszerző és zeneíró. A Nemzeti Zenede tanára, 1926-34 között a Zeneakadémia titkára.

(*Dr. Magyar Istvánné*), *Kertész Lajosné Káin Katót*, *Baranyi Jónás Lillyt* alkalmazták a 240 zongorista tanításához. (Mindannyian az iskola volt növendékei.) *Szántóné Ladányi Mariska* és *Felsmann Emília* énektanárnők is tanítanak zongorát, ha ezt a növendéklétszám, vagy a „rendes” zongoratanárok betegsége indokolja. Az iskola zongoratanára volt a későbbiekben még *dr. Kertészné Gál Klára*, aki később *Kollár Pál* felesége lett, és özv. *dr. Stark Istvánné Gróf Kató*, mindketten az iskola korábbi növendékei.

1927-ben két zongoratanár: *Zucker Simon* és – igen fiatalon – *Dr. Belle Ferencné Csurgay Annuska* távozott az élők sorából. Helyükre *Kollár Pál* és *Körffy Endre* került. *Baranyi* távozása óta az iskola fájón nélkülözte azt a jelentős személyiséget, akinek lelkes és lelkesítő munkája nélkül pedig egyetlen iskola sem működhet tartósan hatékonyan és magas színvonalon. Ezért *Kollár Pál* kinevezése nagy jelentőségű volt a zongoraoktatásra nézve. *Kollár* megalakította a „Szegedi Zongoraötös”-t, mellyel bérleti hangversenyeket adtak. (Tagjai voltak még: *dr. Belle Ferenc*, *Erdélyi János* [hegedű], *Perényi Pál* [brácsa] és *Biedl Endre* növendék [gordonka].) *Kollár* is gyakran játszott a szimfonikus zenekarral, pl. *Grieg*: a-moll zongoraversenyét és 1935-ben *Fricsay Ferenc* vezényletével *Dohnányi*: Variációk egy gyermekdalra c. művét.

Lugosi Döme 1928-ban *Klebelsberg Kunó* Vallás- és Közoktatásügyi miniszter rendeletére készült felmérése szerint a városi zeneiskolában 14 db zongora található, a legidősebb 35, a legújabb 1 éves. *Baranyi János* zeneiskolájában 3 db új zongora van. Zenetanítás folyik még a gimnáziumokban, polgári iskolákban és a tanítóképző intézetben. Az iskolán kívüli zeneoktatást 32 fő végzi főállásban, 153 (!) fő mellékfoglalkozásként. A Szegeden élő zenészek száma mintegy 400 fő, 12 üzlet foglalkozik kottaárusítással. A megoldandó feladatok között említi a felmérés a városi zenepalota sürgős felépítését, ingyenes hangversenyterem biztosítását a zenekedvelő egyesületek számára, valamint a zeneoktatás állami segélyezését.

A szegedi zeneiskola, és igazgatójának jelentőségét mutatja, hogy az 1932/33-as tanévben *Király-König Pétert* megválasztják a budapesti Liszt-zongoraverseny előkészítő bizottságának tagjává.

4. Szeged Szabad Királyi Város Liszt Ferenc Zeneiskolája Dr. Belle Ferenc igazgatása alatt (1935-1944)

Königet 1935-ben saját kérésére nyugdíjazták. Königgel együtt vonult nyugdíjba *Solymár* (Schwartz) Erzsébet és *Csomák* Elemérné Thuróczy Ilona is. Az igazgatói állásra a város pályázatot írt ki, s a pályázatra hat muzsikus jelentkezett. A pályázók között volt a fiatal *Vásárhelyi Zoltán*³¹ is, akinek érdekében *Bartók* Béla dr. *Pálfy* József polgármesternek ajánlólevelet írt. Az állást mégsem ő, hanem **dr. Belle Ferenc**³², az iskola hegedűtanára nyerte el. (A további pályázók voltak: *Bánhidi* Bartl Ödön, *Antos* Kálmán, *Budaházi* Fehér Miklós, *Koller* Alfréd.)

Dr. Belle Ferenc széles látókörű, művelt, megnyerő modorú, célratörő egyéniség volt. Igazgatása alatt megsokszorozódtak a hangversenyek és ismeretterjesztő előadások. A rendszeres előadások formájában megvalósított szakmai továbbképzések a zongoratanárok önművelésének serkentésére voltak hivatva. Az ismeretterjesztő előadásokon referátumok hangzottak el módszertani és didaktikai kérdésekről is. Az iskola deklarált célja egyre inkább az erőteljes szakmai képzés irányába mozdult el. A rádió elterjedésével ui. *Belle* szerint a zenével való ismerkedésnek az aktív hangszeres tanulásra épülő egyetlen módja elveszítette hegemoniáját, s a hangszertanulás egyre inkább az azt professzionális szinten művelni akarók területévé vált. Ugyanakkor véleménye szerint az iskolának fel kell vállalnia a zeneértő-, és szerető közönség kinevelését is. Ennek egyik módjául választották az ismeretterjesztő előadások tartását. A közönségnevelés szándékával indították el az 1940/41-es tanévben önálló bérleti sorozatukat. A 6 hangversenyen felléptek az iskola tanárai, valamint budapesti művészek, t.k. *Szegedi* Ernő és *Petri* Endre zongoraművészek. A következő évben *Anda* Géza és *Rösler* Endre szerepelt a sorozatban.

Ez időszak zongoratanárai voltak: ***Herz Lili*** (1909-?), aki a budapesti Zeneakadémián *Nagy* Géza, majd Bécsben Eisenberger Severin növendéke volt. Többször játszott a szegedi zenekarral az 1933/34-es évadban, külföldön is hangversenyezett. 1934-től tanított ***Simkó Mária***, aki szintén sokat koncertezett, Budapesten is játszott. A szegedi zenekarral, férje, *Antos* Kálmán kadenciájával adta elő Beethoven: B-dúr zongora-versenyét. *Simkó* szervezte meg az iskola életében először az óvodások zeneóvodai foglalkozását. ***Baranyi Jónás Lilly***, aki miután a szegedi zeneiskola tanulójaként levizsgázott az akadémiai osztályokból, 1937-től tanárként dolgozott régi iskolájában. Élénk koncerttevékenységet

³¹ *Vásárhelyi Zoltán* (1900-1977) kóruskarnagy, zeneszerző, 1942-től a Zeneakadémia tanára.

³² ***Dr. Belle Ferenc*** Szegeden született 1891-ben. Hegedű-tanulmányait itt és a budapesti Zeneművészeti Főiskolán végezte. A Pázmány Péter Tudományegyetemen államtudományi doktorátust is szerzett. 1919 óta tanított a szegedi zeneiskolában hegedűt. Alapítója és állandó koncertmestere a filharmonikus zenekarnak.

folymatott: zongorázott Svájc, Franciaország, Lengyelország, Észtország városaiban, a budapesti rádióban és Szegeden. Az ő növendéke volt **Bán Sándor**, aki az akadémiai osztályokat látogatta ekkor. Az iskola a zeneakadémia tanterve szerint tanított, s ebben a tantervben 2 elemi, 3 gyakorló, 4 előkészítő és 4 akadémiai osztályt végezhettek a tanulók. Sikertelt elérniük, hogy a Zeneakadémiáról egy bizottság hallgatta meg a jelöltek diplomahangversenyét, s ha megfelelték, a zeneakadémiai diplomával egyenértékű diplomát kaphattak. Bán Sándor később Baranyi Jánosnál tanult zongorázni. Mint világtalan növendék nagy feltűnést keltett kiváló játékaival, sok koncerten szerepelt, t.k. tanáraival Liszt: Esz-dúr zongoraversenyét játszotta egy jótékonysági hangversenyen, valamint a h-moll szonátát egy rádióközvetítéses koncerten. Az 1948-as Liszt-zongoraversenyen a döntőbe jutott. Diplomája megszerzése után 1947-től 1994-ig tanít majd az intézményben, így kollégája lesz Bódás Péternek is. **Zucker Hilda** (Zucker Simon lánya) szintén az akadémiai évfolyamokból vizsgázott, ő is rövidesen tanárként szerepel az értesítőkben.

Az iskola 1937-ben a Liszt-ünnepségeket követő évben felvette Liszt Ferenc nevét.

Az egyre jobban kiterjedő háborús események nem kerültek el az iskolát sem: sok növendék kimaradt, az igazgatót katonai szolgálatra hívták, 1941. ápr. 7-én bombatámadás érte a várost. Mindez felborította az oktatás rendjét. A hangversenytermet és egy tantermet hivatalos célra foglaltak le. 1942-ben Kollár Pált nyugdíjba küldték.

5. Kollár Pál igazgatása (1944-1947)

A nyugdíjba küldött zongoratanárt, **Kollár Pált** igazgatónak hívták vissza 1944-ben. A háborús évekről az 1946/47-es tanév értesítőjében számol be az új igazgató. Az előző évek tanári névsorához képest új névre bukkannunk: **Rauchwerger Líviát** ma **Rév Lívia** néven ismeri a zongoristák

Rév Livia

nagy tábora. Ő hat hónapig tanított az iskolában a háború alatti nehéz időkben (1944-45), mielőtt Romániába, majd onnan Párizsba menekült. Rév Livia Varró Margit növendéke volt Budapesten, majd Lipcsében Teichmüllernél tanult. A tanári kar további új tagjai: **Máriaöldi Anasztázia** és **Zucker Hilda**, mindketten az iskola régi növendékei, valamint **Rác Lili** (Busi Rác Gabriella; 1900-1966)). B. Rác Dohnányi tanítványa volt, érzékeny pianista, választékosan, miniatűr technikával, kis hangerővel zongorázott³³. 1947-től haláláig Szegeden tanított. A növendékek között találjuk **Dobsa Sándort**³⁴.

1944-ben Kollár Pál vezetésével kezdődnek meg a tárgyalások az iskola konzervatóriummá történő átszervezéséről. Ez – Kodály Zoltán erőteljes támogatásának köszönhetően – **1947-ben** meg is valósul. A **Szegedi**

³³ Bán Sándor zongoraművész közlése.

³⁴ **Dobsa Sándor** (1934-2005) zongoraművész, együttes-vezető (Stúdió 11). A Zeneakadémián Ambrózy Béla tanítványa.

Állami Zenekonzervatórium igazgatója azonban már nem ő, hanem *dr. Baranyi János* lesz.

6. A Szegedi Állami Zenekonzervatórium (1947-1952)

Baranyi megnyitó beszédében fő céljának nevezte – többek között – a zenekonzervatórium második zeneakadémiává, művész- és tanárképzővé történő fejlesztését. (Látni fogjuk, milyen sok idő kellett ennek a célkitűzésnek részleges megvalósulásához a Zeneiskolai Tanárképző Intézet létrehozásával 1966-ban, majd a művészképzés területén a konzervatórium 1990-es újbóli megalakulásával.)

Ekkor indult el a később éppen *Bódás Péter* nevével fémjelzett, híressé vált sorozat: a Collegium Artium Ebben az időben ezek a hangversenyek az iskola bérletes hangversenyei voltak, későbbi, megváltozott formájáról a Bódás Péterről szóló fejezetben lesz szó.

Az 1949/50-es tanév befejezését követően a minisztérium *dr. Baranyi Jánost* Budapestre helyezte, helyére ismét *Kollár Pált*, a Zenekonzervatórium tanárát nevezte ki igazgatónak. Ám ő kinevezését alig néhány órával élte túl. Helyét felesége, az iskola volt zongorista-növendéke, *Kollárné Gál Klára* vette át az igazgatói székben.

A krónikás a tényeket vizsgálva (*Kollár Pál* 1942-es nyugdíjazása, a háború, majd a rendszerváltás politikai eseményei, *Kollár* igazgatói kinevezése, majd mellőzése, végül újbóli kinevezése, amit csak néhány órával élt túl), arra a következtetésre jut, hogy az igazgatói állás körül komoly személyi harcok dúltak, érdekek ütköztek össze, s ezek némi politikai színnel is bírhattak.

Az Állami Zenekonzervatórium 5 évig állt fenn. Fennállásának második évében már megkezdődtek az átszervezési munkák annak érdekében, hogy a zenei oktatást is alsó,- közép,- és felsőfokú oktatásra tagolják, az intézményeket szétválasszák.

7. A szegedi zeneoktatási intézmények 1952 után

Király-König Péter Zeneiskola

1952-ben ez a szétválasztás meg is történt. Az alsó fokú képzést az újonnan alakult Zeneiskola a Tábor u. 3. sz. alatt kezdte meg, a középfokú oktatást pedig a Zenekonzervatórium folytatta *Zeneművészeti Szakiskola* néven Tisza Lajos krt.-i (akkor Lenin krt.) épületében. A megnövekedett zenetanár-igény létrehozta az iskola keretén belül működő szaktanárképzőt. Ebben a formában működött az alsó fokú tanításra felkészítő zenetanárképzés egészen 1966-ig, a *Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola Zene- és Énektanárképző Intézeteinek* megalakulásáig. A zenei tárgyakat a szakiskola, a pedagógiai tárgyakat a Szegedi Pedagógiai Főiskola oktatói tanították.

A minisztériumi utasításnak megfelelően 1966-ban a zeneművészeti szakiskolákról leváltak a szaktanárképzők: a középiskolák megyei irányítással, a tanárképző intézetek budapesti központtal, minisztériumi irányítással kezdték meg működésüket. A hároméves főiskolai képzés a nyolcvanas évek végén négy évvé bővült. A szegedi főiskolai tagozat első igazgatója 1966-1972-ig *Báthory Sándor*³⁵, majd 1972-1976-ig *Kedves Tamás*³⁶ volt. 1976-2000-ig *Weninger Richárd*³⁷ nyert

³⁵ *Báthory Sándor* (1904-1993) gordonkatanár, több zeneiskola, majd a szegedi Zenekonzervatórium tanára, a szegedi Szimfonikus Zenekar szólamvezető gordonkása.

³⁶ *Kedves Tamás* (1939-2007) gordonkaművész, a szegedi Nemzeti Színház szólógordonkása, a Zeneművészeti Főiskola Szegedi, majd Debreceni Tagozatának tanára, ill. igazgatója, a budapesti Zeneművészeti Egyetem főtitkára.

kinevezést, az ő nevéhez fűződik a főiskola előkészítő tagozatának, majd a konzervatóriumnak a megszervezése (1990), az egyetemi képzés elindítása. A konzervatórium jelenleg a Szegedi Egyetem részeként működik, igazgatója 2000-től **Kerek Ferenc**³⁸.

Kedves Tamás

Weninger Richard

³⁷ **Weninger Richárd** (1934-2011) hárfaművész,-tanár, kamarazene-tanár, Liszt díjas karmester. Igazgatói kinevezése előtt a Szegedi Nemzeti Színház, majd a Szimfonikus Zenekar művésze. A Weiner Kamarazenekar alapítója.

³⁸ **Kerek Ferenc** (*1948) Liszt-díjas zongoraművész, igazgatói kinevezése előtt a szegedi Zeneművészeti Szakközépiskola, ill. Főiskola tanára. Szegeden **Delley József**, a budapesti Zeneakadémián **Zempléni Kornél** növendéke volt.

Kerek Ferenc

A 4 éves Zeneművészeti Szakközépiskola igazgatását Kollárné után Báthory Sándor vállalta, majd a főiskolai tagozatok megalakulásával a város művészeti gimnáziumot hozott létre, s azt a Tömörkény István Gimnázium keretében működtette. A gimnázium mindenkori igazgatója egyben a zeneművészeti tagozat igazgatója is volt. A zeneművészeti tagozat szakmai irányítását igazgatóhelyettes végezte (Varga Klára, Aracsi László, Rozgonyi Éva) a Konzervatórium újbóli megalakulásáig.

Az alsó fokú zeneművészeti képzést végző zeneiskola 1956-ban újra felvette Liszt Ferenc nevét (először 1937-től 1947-ig hívták így), majd 1992-től régi igazgatója előtt tisztelegve **Király-König Péter Zeneiskolaként** működik. Igazgatói kinevezést először **Zucker Hilda**³⁹ kapott, őt **Stanics Béla**⁴⁰, majd **Szélpál Szilveszter**⁴¹ követte.

Az iskolarendszerű zongoraoktatás résztvevője volt az 1928-ban Szegedre került Pedagógiai Főiskola is. Mivel képzési célja szerint az általános iskolák számára képezett ének-zenetanárokat, a zongoraoktatás nem volt

³⁹ **Zucker Hilda** zongoratanár. A szegedi zeneiskola növendéke és a családi tradíciók folytatója volt, mivel édesapja, Zucker Simon (1863-1927) is a zeneiskola zongoratanáraként dolgozott 1906-1927 között.

⁴⁰ **Stanics Béla** (*1929) hegedűtanár. A Szegedi Nemzeti Színház zenekarának koncertmestere, a zeneiskola tanára, majd 1966-1991 között igazgatója.

⁴¹ **Szélpál Szilveszter** (*1952) oboatanár; a szegedi ZSz, majd a ZTI hallgatójaként végzett. A szegedi zeneiskola igazgatója 1991-től.

elsődleges fontosságú, eredményessége soha nem volt a kikerülő zongoristák számával mérhető. Ám a zenei tanszék mindig kiváló zongoratanárokkal büszkélkedhetett, akik aktív részesei voltak Szeged hangversenyéletének, így **P. Frank Klára**⁴², **Mészáros Emma**⁴³, **Nagy István**⁴⁴, **Szabó Orsolya**⁴⁵, **Szendrei Imre**⁴⁶.

Sokan életük egy szakaszában az egyik, más szakaszában a másik intézményben tanítottak, esetleg több intézményben is egyszerre. Ezért a továbbiakban felsoroljuk mindazon eddig nem említett tanár nevét, akik 1995-ig, Bódás Péter haláláig valamely oktatási intézmény zongoratanáraként működtek: **Ág (Augenfeld) Magda**⁴⁷, **dr. Alföldi Lajosné, Antal Istvánné Perjesi (Halmágyi) Katalin**⁴⁸, **Aracsi Lászlóné Ormos Ágnes**⁴⁹, **Arató Szilvia**⁵⁰, **dr. Bach Lászlóné, Bán Sándor**⁵¹, **Bankov Mihályné Csiszár Klára**,⁵² **Bodó Árpád**⁵³, **Bódásné Vanyiska**

⁴² **Péterné Frank Klára** (*1914) zongoraművész, középiskolai énektanár; Szegeden a Pedagógiai Főiskolán tanított 1951-1971-ig.

⁴³ **Mészáros Emma** (1929-2015) zongora művész-tanár; a szegedi zeneiskola növendéke, majd a szegedi Juhász Gyula Tanárképző Főiskola Ének-zene Tanszékének tanára.

⁴⁴ **Nagy István** (*1940) zongoraművész; Szegeden édesanyjánál, **Nagy Kálmánné Varjú Irmánál** tanult, majd a budapesti Zeneakadémia elvégzése után hangversenyei mellett a JGYTF Ének-zene Tanszékének tanára volt. Néhány évig a LFZF ZTI tanáraként tevékenykedett, majd Németországba emigrált.

⁴⁵ **Szabó Orsolya** (*1948) zongora művész-tanár; Budapesten **Tusa Erzsébet**, Kadosa Pál, Kurtág György és Rados Ferenc növendéke volt. 1972-1982 között tanított Szegeden a ZSz, ill. a JGYTF Ének-zene Tanszék tanáraként. Jelenleg a kecskeméti Kodály Intézet oktatója.

⁴⁶ **Szendrei Imre** (1926-1983) zongoraművész a Zeneakadémián Szegedi Ernő növendéke volt. A szegedi Tanárképző Főiskolán tanított 1955 és 1969 között.

⁴⁷ **Ág Magdolna** (1905-?) zongoraművész-tanár a budapesti Zeneakadémián Nagy Gézánál, majd Kölnben Eduard Erdmann és Michael Wittels növendékeként végzett. Szegeden a Zeneművészeti Szakközépiskolában tanított 1946-1950 között, majd 1950-től nyugdíjazásáig (1968) Miskolcon dolgozott.

⁴⁸ **Antal Istvánné** (*1942) zongora művész-tanár a szegedi Zeneművészeti Szakiskolában (ZSz) **Tusa Erzsébet** növendéke volt 1957-61 között. A Zeneakadémiát Antal István növendékeként végezte el, majd 1966-1972-ig a szegedi ZSz tanára volt. A budapesti Bartók Béla Zeneművészeti Szakközépiskola tanára.

⁴⁹ **Aracsi Lászlóné** (*1935) oboa- és zongoratanár Székesfehérváron született, így Bódás Péter gyermek- és ifjúkorának jó ismerője. A szegedi ZSz Tanárképzőjét 1960-ban végezte **Lajos Judit** növendékeként. A szegedi zeneiskola tanára volt.

⁵⁰ **Arató Szilvia** (*1926) zongora művész-tanár a Zeneakadémiát Ambrózy Béla növendékeként végezte el. 1978-tól nyugdíjazásáig tanított a szegedi Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola Zenetanárképző Intézet (LFZF ZTI) előkészítő tagozatán.

⁵¹ **Bán Sándor** (*1914) a szegedi zeneiskolában Jónásné Baranyi Lili növendéke, majd a Zeneakadémia elvégzése után a szegedi szakiskola, ill. a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola Szegedi Tagozatának tanára volt. Sok nagy sikerű szóló estet adott, többször játszott két zongorás műveket kollégáival, később növendékeivel. A konzervatórium 1946/47-es évkönyvében tanulmánya jelent meg „Hogyan tanít a vak tanár világtalant és látót?” címmel.

⁵² **Bankov Mihályné** (*1940) zongoratanár Szegeden **Zucker Hilda** növendéke volt, majd a szegedi zeneiskolában tanított 1962 és 1974 között.

⁵³ **Bodó Árpád** (*1940) zongora művész-tanár Szegeden született, **Höchtl Margit**nál tanult, majd Budapesten, a Zeneakadémián dr. Horusitzky Zoltánnál szerzett diplomát. A szegedi ZSz tanára volt 1966-1971-ig. Jelenleg Spanyolországban él.

Zsuzsanna⁵⁴, **dr. Bottkáné Égető** Mária⁵⁵, **Bozóki** Andrásné Nagy Irén⁵⁶, **Deák** Tibor⁵⁷, **Delley** József⁵⁸, **Demeter** Lászlóné Dányi Júlia⁵⁹, **dr. Dombi** Józsefné dr. Kemény Erzsébet⁶⁰, **dr. Dömötör** Ivánné Nagy Erzsébet⁶¹, **Druga** József⁶², **Durkó** Katalin⁶³, **Elfer** Vera (később Zathureczky Ede felesége), **dr. Erdei** Péterné Ábrahám Éva⁶⁴, **Erdeiné Berniczky** Zsuzsanna⁶⁵, **Erkel** Tibor⁶⁶, **Fábry** Anna, **Farkas** Mátyás⁶⁷, **Fodorné Kanizsai-Nagy** Adrienn⁶⁸, **dr. Földes** Józsefné Szilágyi Margit⁶⁹, **Frideczky** Katalin⁷⁰, **Garai** Nándor⁷¹, **Hegedűs** Endre⁷², **Hegedűs**

⁵⁴ **Bódásné Vanyiska Zsuzsanna** (*1950) zongoratanár Szegeden **Bán Sándor** és **Bódás Péter**

növendéke volt. 1972-1999 között a szegedi zeneiskolában tanított. Jelenleg Franciaországban él.

⁵⁵ **Dr. Bottkáné Égető Mária** (*1953) zongoratanár Szegeden **Bódás Péter** növendéke volt, 1986-tól a szegedi zeneiskolában tanított nyugdíjba vonulásáig.

⁵⁶ **Bozóki Andrásné** (*1941) zongoratanár a szegedi ZSz és Tanárképzőn **B. Rácz Lili** növendéke volt. 1962-től Szegeden tanít.

⁵⁷ **Deák Tibor** (*1939) zongora művész-tanár Szegeden **Kollár Pálné** és **Sebők György** növendéke volt, a Zeneakadémiát dr. Horusitzky Zoltánnál végezte. 1963-tól nyugdíjazásáig a szegedi ZSz tanára.

⁵⁸ **Delley József** (1937-2006) zongora művész-tanár a budapesti Zeneakadémián Hernádi Lajosnál és Solymos Péternél tanult. 1962 óta tanított Szegeden, az SZTE Konzervatóriumának főiskolai tanára volt.

⁵⁹ **Demeter Lászlóné** (*1951) zongoratanár a szegedi ZTI-n **Bódás Péternél** végzett. 1973-tól nyugdíjazásáig a szegedi zeneiskola tanára.

⁶⁰ **Dr. Dombi Józsefné** (*1948) Szegeden a ZTI-n **Bán Sándornál** tanult, 1970 óta a városban tanít. Jelenleg az SZTE JGyPK Ének-zene Tanszékének főiskolai tanára.

⁶¹ **Dr. Dömötör Ivánné** (*1940) zongoratanár; a szegedi ZSz-ban zongorázni **Papp Románné**, hárfázni Papp Román növendékeként tanult. Szatmári Gézánál zeneszerzés szakot is végzett. Szegeden dolgozott, mint hárfás, korrepetitor, ill. zongoratanár 1963-67 valamint 1975-1985 között.

⁶² **Druga József** zongora művész-tanár; a szegedi ZSz tanára 1972-ig, majd Ausztriába emigrált.

⁶³ **Durkó Katalin (Zsoldos Péterné)**, *1942) zongora művész-tanár; Szegeden **Elfer Vera** növendéke volt. A Zeneakadémiát Nemes Katalinnál végezte. 1968-1970 között tanított Szegeden. 1970-től a Magyar Rádió zenei rendezője.

⁶⁴ **Dr. Erdei Péterné** (*1932) zongoratanár; a budapesti ZSz és Tanárképzőn **Zempléni Kornél** növendéke volt. 1962-től nyugdíjazásáig a szegedi zeneiskolában tanított.

⁶⁵ **Erdeiné Berniczky Zsuzsanna** (1944-2008) zongoratanár; a szegedi ZSz és Tanárképzőn **Elfer Vera**, **Kollár Pálné**, **Tusa Erzsébet**, **Erkel Tibor** és **Bódás Péter** növendékeként végzett. 1977-től tanított a szegedi zeneiskolában.

⁶⁶ **Erkel Tibor** (*1934) zongora művész-tanár; Budapesten **Zempléni Kornél**, majd a Zeneakadémián Wehner Tibor növendéke volt. 1958-1963 között tanított Szegeden a Zeneművészeti Szakiskolában. Ez után Budapesten folytatott sokirányú zenei tevékenységet.

⁶⁷ **Farkas Mátyás** (*1935) zongoratanár; a szegedi LFZF ZTI-t **Nagy Kálmánné Varjú Irma** növendékeként végezte. 1970 óta nyugdíjazásáig tanított a szegedi zeneiskolában. Az Ungaria zongoranégyes alapító tagja.

⁶⁸ **Fodorné Kanizsai-Nagy Adrienn** (*1956) zongora művész-tanár; Szegeden **Kerek Ferenc**, a budapesti Zeneakadémián Falvai Sándor növendéke volt. 1980-tól tanított Szegeden, jelenleg Finnországban él.

⁶⁹ **Dr. Földes Józsefné** (*1931) zongoratanár; a szegedi Tanárképzőt **Höchtl Margit**nál végezte. 1962 óta Szegeden tanít. Jelenleg nyugdíjas.

⁷⁰ **Frideczky Katalin** (*1950) zongora művész-tanár; a Zeneakadémián Hernádi Lajos növendékeként végzett, majd Leningrádban tanult tovább E.A Murina vezetésével. A szegedi ZSz tanára volt 1976-81 között, majd nyugdíjazásáig a budapesti Bartók Béla ZSz korrepetitora.

⁷¹ **Garai Nándor** zongora művész-tanár; a szegedi ZSz tanára volt a 80-as években.

⁷² **Hegedűs Endre** (*1954) Kossuth-, és Liszt-díjas zongora művész-tanár; Szegeden **Bodó Árpád**, majd Budapesten **Perjési Katalin**, ill. a Zeneakadémián Antal István és Kocsis Zoltán növendéke volt. Egy évig tanított Szegeden.

Károlyné Kovács Zsuzsanna⁷³, *Hotziné Ördögh* Margit⁷⁴, *Höchtl* Margit⁷⁵, *Hülberné Hernádi Júlia*⁷⁶, *Iglódi Éva*⁷⁷, *Jakobey Anikó*⁷⁸, *Joóbné Czifra Éva*⁷⁹, *dr. Kertész* Andorné, *Kiss Mariann*⁸⁰, *Lajos* Istvánné *Somogyvári Alíz*⁸¹, *Lajos Judit*⁸², *Lázity* Natália, *dr. Lippay* Lajosné, *Lucz* Ilona⁸³, *Maczelka* Noémi⁸⁴, *Madácsi* Lászlóné *Augusz* Olga, *Meskó* Enikő, *Mocsai* Pálné, *Nagy* Endréné, *Nagy* Irén, *Nagy* Kálmánné Varjú Irma, *dr. Olléné Zámbo* Zsuzsanna⁸⁵, *Papp* Románné Szentgyörgyi Erzsébet, *Papp* Ágnes, *Pap* Sándorné *Neuner* Gizella⁸⁶, *Péterffy* Gabriella⁸⁷, *Radányi* Mária⁸⁸, *dr. Riesz* Béláné (*Móriczné*) *Kolláth* Márta⁸⁹, *Somos* Johanna⁹⁰, *Sigmondné Erős* Andrea⁹¹, *Szabó* András⁹²,

⁷³ *Hegedűs Károlyné* zongora művész-tanár; a szegedi ZSz növendéke, majd tanára volt.

⁷⁴ *Hotziné Ördögh Margit* (*1962) zongoratanár; a szegedi ZSz és LFZF ZTI elvégzése után jelenleg a szegedi zeneiskola tanára.

⁷⁵ *Höchtl Margit* (1894-1969) népszerű zongoraművésznő volt Szegeden és Debrecenben. Legendás memóriával rendelkezett.

⁷⁶ *Hülberné Hernádi Júlia* zongoratanár *Bódás Péternél* végzett a szegedi főiskolán, majd 1974-től nyugdíjazásáig a szegedi zeneiskolában tanított.

⁷⁷ *Iglódi Éva* (*1957) zongoratanár; Szegeden *Deák Tibor*, majd *Bódás Péter* növendéke volt. Jelenleg a szegedi zeneiskola tanára.

⁷⁸ *Jakobey Anikó* (*1943) zongoratanár; Szegeden *Höchtl Margit*nál és *Delley József*nél végzett. 1975-től nyugdíjazásáig a szegedi zeneiskola tanára.

⁷⁹ *Joóbné Czifra Éva* (*1959) zongora művész-tanár; Szegeden *Kerek Ferenc*, a budapesti Zeneakadémián Lantos István növendéke volt. Tanított a szegedi zeneiskolában, jelenleg az SZTE JGyPK Ének-zene Tanszékének oktatója.

⁸⁰ *Kiss Mariann* zongoratanár a Szegeden *Bódás Péternél* végzett, azóta a szegedi zeneiskola tanáraként működik.

⁸¹ *Lajos Istvánné* (*1952) zongoratanár; Szegeden *Perjési Katalin* és *Bódás Péter* növendéke volt. Szegeden tanít.

⁸² *Lajos Judit* zongoraművész; *Bódás Péter* tanára volt Székesfehérvárott. Szegeden 1955-60 között tanított.

⁸³ *Lucz Ilona* (*1954) zongora művész-tanár; Szegeden *Deák Tibor* és *Delley József* növendéke volt. A Zeneakadémiát Kadosa Pál növendékeként végezte el. 1977-től a szegedi ZSz (1990-től Konzervatórium), ill. az SZTE ZMK tanára.

⁸⁴ *Maczelka Noémi* (*1954) zongora művész-tanár; Szegeden *Bodó Árpád*, *Deák Tibor*, *Szabó Orsolya*, majd *Bódás Péter* növendéke volt. A Zeneakadémián Szegedi Ernőnél szerzett diplomát. 1979-től 1982-ig a szegedi ZSz, 1986-2001-ig a ZTI (majd Konzervatórium) zongoratanára volt. Az SZTE JGyPK Művészeti Intézet Ének-zene Tanszékének intézet-, és tanszékvezető egyetemi tanára.

⁸⁵ *Dr. Olléné Zámbo Zsuzsanna* (*1940) zongoratanár; Szegeden *Lajos Judit*, *Sebők György* és *Herz Lili* tanítványa volt. 1968 óta tanít Szegeden.

⁸⁶ *Pap Sándorné* (1930-1999) zongoratanár; 1954-ben a szegedi ZSz Tanárképzőjén végzett *Bán Sándor*-nál, nyugdíjazásáig a szegedi zeneiskola tanára volt. Zsigmondné Pap Éva édesanyja.

⁸⁷ *Péterffy Gabriella* (*1963) zongoratanár; Szegeden *Farkas Mátyás*, *Lucz Ilona* és *Bódás Péter* növendéke volt. 1985 óta a szegedi zeneiskola tanára.

⁸⁸ *Radányi Mária* zongoraművész; a Zeneakadémián Lantos István növendéke volt. 1990 óta tanít Szegeden.

⁸⁹ *Dr. Riesz Béláné* (*1937) zongoratanár; Szegeden *Bán Sándor* zongora, és Szatmári Géza zeneszerzés- növendéke volt. 1957-től a szegedi zeneiskola tanára nyugdíjazásáig.

⁹⁰ *Somoss Johanna* zongora művész-tanár; a Zeneakadémián Bächer Mihály növendékeként végzett. A LFZF Szegedi Tanárképző Intézetének előkészítő tagozatán tanított.

⁹¹ *Sigmondné Erős Andrea* (*1967) zongoratanár; Szegeden *Bódás Péternél* végzett, azóta a szegedi zeneiskolában tanít.

Szalay Miklósné **Bozó** Erzsébet⁹³, **Szelezsán** Istvánné **Kurilla** Margit⁹⁴, **dr. Szüts** Istvánné **Joó** Enikő, **Takács** Valéria, **Török** Andrásné **Faragó** Márta⁹⁵, **Tusa** Erzsébet⁹⁶, **Varga** Ferencné **Annus** Jolán⁹⁷, **Vízhányó** Lászlóné **Simkó** Teréz⁹⁸, **Wolfné Sípós** Éva, **dr. Zádorné Raffa** Éva (**Sztrain** Istvánné)⁹⁹, **Zempléni** Kornél¹⁰⁰, **Zsigmond** Zoltán¹⁰¹ és **Zsigmondné Papp** Éva¹⁰².

Az előzőekben felsorolt tanárok közül – mint ahogyan az a lábjegyzetekből kiolvasható – sokan maguk is a szegedi zenei intézmények valamelyikének voltak tanulói, ill. itt szereztek diplomát.

Most olyan, később ismertté vált növendékek felsorolásával folytatjuk a sort, akik zongoratanári, zongoraművészi pályájukat nem Szeged városában folytatták, ill. folytatják, vagy nem zongoristaként váltak ismertté: **Agócsy** László¹⁰³, **Aldobolyi Nagy** György¹⁰⁴ **Antal** Imre¹⁰⁵

⁹² **Szabó András** (*1914) zongoraművész, karvezető. A Zeneakadémián Székely Arnold, Stefániai Imre, Faragó György növendéke volt. 1944-ben ő adott először hangversenyt kizárólag Bartók-művekből. A szegedi ZSz tanára volt 1947-49-ig.

⁹³ **Szalay Miklósné** (*1938) zongoratanár; Szegeden **Höchtl Margit** növendéke volt, majd a város zeneiskolájában tanított 1960-1972 között.

⁹⁴ **Szelezsán Istvánné** (1952-2015) zongoratanár; Szegeden **Druga József** és **Bán Sándor** növendéke volt. 1978 óta tanított a szegedi zeneiskolában.

⁹⁵ **Török Andrásné** (*1954) zongoratanár; Szegeden **Deák Tibor** és **Bódás Péter** növendéke volt. A szegedi zeneiskola tanára volt nyugdíjazásáig.

⁹⁶ **Tusa Erzsébet** (*1928) Liszt-díjas zongoraművész, Érdemes művész a budapesti Zeneakadémián dr. Dániel Ernő és Kadosa Pál növendéke volt. Szegeden 1957-1961-ig tanított.

⁹⁷ **Varga Ferencné** (*1941) zongoratanár Szegeden **Höchtl Margit** növendéke volt, majd a helyi zeneiskolában tanított 1962-től nyugdíjazásáig.

⁹⁸ **Vízhányó Lászlóné** (*1938) zongoratanár Szegeden **Höchtl Margit**nál tanult. 1959-től nyugdíjazásáig a szegedi zeneiskola tanára volt.

⁹⁹ **Dr. Zádorné Raffa Éva** (*1953) zongoratanár; Szegeden **Durkó Katalin** és **Bán Sándor** növendéke volt. A szegedi zeneiskola tanára.

¹⁰⁰ **Zempléni Kornél** (1922-2013) Bartók Béla – Pásztory Ditta - díjas zongoraművész; a Zeneakadémián Dohnányi Ernő és Böszörményi Nagy Béla növendéke volt. A Nemzeti Zenede, a Bartók Béla Zeneművészeti Szakközépiskola, majd a Zeneakadémia tanára. Rövid ideig tanított Szegeden.

¹⁰¹ **Zsigmond Zoltán** (*1961) zongora művész-tanár; Szegeden **Kerek Ferenc**, a Zeneakadémián **Zempléni Kornél** növendéke volt. 1984 óta tanít Szegeden.

¹⁰² **Zsigmondné Papp Éva** (*1960) zongora művész-tanár; Szegeden **Kerek Ferenc**, a Zeneakadémián **Zempléni Kornél** növendéke volt. 1984 óta tanít Szegeden.

¹⁰³ **Agócsy László** (1906-1993) karnagy; a szegedi zeneiskolában **König Péter** növendéke. A budapesti Zeneművészeti Főiskolán középiskolai, majd tanítóképző intézeti ének- és zenetanári oklevelet szerzett. 1926 óta Pécssett volt karnagy. 1945 után Kodály Zoltán útmutatásai alapján a zenei nevelés reformját indította el a pécsi zenekonzervatóriumban, szolfézs példatárakat készített az alsó- és középfokon tanulók számára.

¹⁰⁴ **Aldobolyi Nagy György** (*1939) zenészerző, karmester. A szegedi Zeneművészeti Szakközépiskolában klarinétot tanult, később Szatmári Géza zenészerzés-növendéke lett. Az Aldobolyi-család nagy szerepet játszott Bódás Péter életében, gyakran járt náluk, mivel Aldobolyi Nagy Magdolnához (aki hegedűsként az iskola növendéke volt) baráti szálak fűzték.

¹⁰⁵ **Antal Imre** (1935-2008) Erkel-díjas zongoraművész, Érdemes művész; több zongoraverseny díjazottja, televíziós személyiség.

(tanára: Kollár Pál, Zempléni Kornél), **Basilides Zoltán**¹⁰⁶, **Buruzs Mária**¹⁰⁷, **Gyólai Viktória**¹⁰⁸, **Nuszbaum Béla**¹⁰⁹, **Markó Leó**¹¹⁰ (zeneszerzés), **Durkó Zsolt**¹¹¹ (tanára: Ág Magda), **Kiss Ernő**¹¹², **Schmidt Nóra**¹¹³, **Somfai László**¹¹⁴ (zongoratanára: Szabó András, majd Zempléni Kornél), **Kedves Tamás**, **Szalma Ferenc**¹¹⁵, **Szőkefalvi Nagy Katalin**¹¹⁶. A későbbiekben a Zeneművészeti Szakiskola vagy/és a zeneiskola zongorista növendékei voltak az eddig említetteken kívül: **Baranyay László**¹¹⁷, **Erdélyi Ilona**¹¹⁸, **Fekete Márta**¹¹⁹, **Gyimesi László**¹²⁰, **Hernádi Hilda**¹²¹, **Jász Klára**¹²², **Kerek Ferencné Fekete Éva**¹²³, **Kispéter Éva**¹²⁴, **Körber Tivadarné Nagy Mária**¹²⁵, **Madácsi Piroska**¹²⁶, **Madarász Klára**¹²⁷,

¹⁰⁶ **Basilides Zoltán** (1918-1988) színész; pályáját Szegeden 1945-ben kezdte, majd haláláig a budapesti Madách Színház tagja volt.

¹⁰⁷ **Buruzs Mária** operaénekes; Berlinben működött.

¹⁰⁸ **Gyólai (Gyólay) Viktória** (1927-2011) Jászai Mari-díjas színésznő; a szegedi Nemzeti Színház, majd a kecskeméti Katona József Színház művésznője.

¹⁰⁹ **Nuszbaum Béla** a szegedi Nemzeti Színház tagja, énekkari felügyelő.

¹¹⁰ **Markó Leó** (1910-1982) gordonkatanár. Lánya, Fülöpné Markó Júlia is az iskola gordonka szakos növendékeként végzett.

¹¹¹ **Durkó Zsolt** (1934-1997) Kossuth -, Bartók Béla – Pásztory Ditta - díjas zeneszerző, Érdemes művész.

¹¹² **Dr. Kiss Ernő** (1925-2005) hegedűtanár, karnagy, zongorakísérő. A szegedi zeneiskola tanára. Fia, Kiss Ernő szintén a ZSz növendéke volt hegedű szakon, jelenleg Szegeden a Bálint Sándor Művelődési Ház igazgatója.

¹¹³ **Schmidt Eleonóra (Nóra)** (*1944) zongoraművész; Szegeden **Papp Románnénál** tanult, a Zeneakadémián Antal István növendékeként végzett. A Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem tanára.

¹¹⁴ **Somfai László** (*1934) zenetudós, a Bartók Archivum vezetője, a Zeneakadémia tanára. Nemzetközi jelentőséggel bírnak Bartókról és Haydnról szóló munkái. A 40-es évek végétől tanult néhány évig Szegeden zongorázni.

¹¹⁵ **Szalma Ferenc** (1923-2001) Liszt-díjas operaénekes, Érdemes művész, a szegedi Nemzeti Színház, majd a budapesti Operaház magánénekes.

¹¹⁶ **Szőkefalvi-Nagy Katalin (Meixner Mihályné, *1942)** énekművész-tanár, a Magyar Rádió munkatársa.

¹¹⁷ **Baranyay László** (*1946) Liszt-díjas zongora művész-tanár. Szegeden **Varjú Irma**, a budapesti Zeneakadémián Ungár Imre, a moszkvai Csajkovszkij Konzervatóriumban Sztanyiszlav Neuhaus növendéke. A Zeneakadémia tanára.

¹¹⁸ **Erdélyi Ilona** (*1950) zongoratanár; Szegeden **B. Rácz Lili** és **Bódás Péter** növendéke volt. Jelenleg Budapesten dolgozik.

¹¹⁹ **Fekete Márta** (1957-2011) zongoratanár; Szegeden **Aracsi Lászlóné** és **Bódás Péter** növendéke volt. Az SZTE Konzervatóriumának korrepetitora, utóbb a zeneiskola tanára.

¹²⁰ **Gyimesi László** (*1948) zongoraművész; Szegeden **Delley József** növendéke volt. A zeneakadémia elvégzése után Svájcba emigrált. A baseli zeneakadémia és számos más zeneművészeti főiskola tanára.

¹²¹ **Hernádi Hilda** (*1953) zongoraművész; Szegeden **Druga József** és **Hegedűs Károlyné** növendéke volt. A budapesti Zeneakadémiát **Zempléni Kornél** növendékeként végezte, majd Kijevben tanult. A Zeneakadémia korrepetitora.

¹²² **Jász Klára** (*1949) operaénekes; az Állami Operaház művésze.

¹²³ **Kerek Ferencné** (*1948) zongoratanár; a szegedi ZTI-n **Delley Józsefnél** végzett. 1970-től a ZSz, majd a Konzervatórium korrepetitora volt nyugdíjazásáig.

¹²⁴ **Kispéter Éva** a ceglédi zeneiskola zongoratanára.

¹²⁵ **Körber Tivadarné** (1935-2016) zongoratanár; a szegedi Tanárképzőn **Varjú Irma** zongora, majd Szatmári Géza zeneszerzés növendéke volt. Gyulán, Kecskeméten, majd Budapesten végzett sokirányú zenei tevékenységet.

Markovits Borbála¹²⁸, **Nátor** Éva¹²⁹, **dr. Nikolényi** István¹³⁰, **Miháltzné Tari** Lujza¹³¹, **Nagyné Schulter** Csilla¹³², **Paku** István (István *P. Korody*)¹³³, **Papp** Zoltánné *Radányi* Katalin¹³⁴, **dr. Pollák** László¹³⁵, **Szűcs** Lajosné *Mohos Nagy* Éva¹³⁶, **Temesi (Tóth)** Mária¹³⁷.

A szegedi zeneiskola a szegedi zenei élet egyik központja volt. Tanárai között jelentős művészegyéniségek, zongoraművészek voltak. Szeged nagyon büszke arra, hogy iskolája falai között tanárként üdvözölhette Sebők György, Sándor György, Zempléni Kornél, Tusa Erzsébet, Rév Livia zongoraművészeket.

Ugyanakkor büszke arra is, hogy voltak olyan egyéniségek, akik több évtizeden át magas színvonalú művészi, tanári munkájukkal örvendeztették meg Szeged zeneszerető polgárjait. Főkövy Lajos majdnem húsz évet, Baranyi János és Kollár Pál több mint húsz évet, Delley József 43, Bán Sándor 47 évet töltött a szegedi zeneiskola, ill. utódintézményei falai között.

A XX. sz. utolsó éveinek egyik legkiválóbb szegedi zongoristája, Bódás Péter 34 esztendőn át örvendeztette meg a közönséget zongorajátékával, és 34 éven keresztül tanította a fiatalokat.

Megjegyzések, rövidítések:

ZSZ = zeneművészeti szakközépiskola

¹²⁶ **Dr. Madácsy Piroška** (*1942) irodalomtörténész; az SZTE JGYTFK Magyar Irodalom Tanszékének tanszékvezető főiskolai tanára. Édesanyja, Madácsi Lászlóné *Augusztin Olga* a szegedi Liszt Ferenc Zeneiskola óraadó tanára volt.

¹²⁷ **Dr. Madarász Klára** (*1954) olasz-magyar szakos tanár; az SZTE BTK Olasz Tanszékének oktatója, egyetemi docens.

¹²⁸ **Markovits Borbála** (*1951) a szegedi Nemzeti Színház művésznője.

¹²⁹ **Nátor Éva** zongoratanár; Szegeden *Nagy István*nál végezte a ZTI-t. A békéscsabai ZSz tanára.

¹³⁰ **Dr. Nikolényi István** (1941-2014) magyar-történelem szakos tanár, újságíró; a szegedi ZSz tanulója, a Nemzeti Színház és a Szabadtéri Játékok igazgatója is volt.

¹³¹ **Tari Lujza** (*1948) népzene kutató, tudományos munkatárs; Szegeden *Varjú Irmán*nál tanult zongorázni. A Zeneakadémián középiskolai ének-tanári képesítést szerzett. A Zenetudományi Intézet munkatársa, a Zeneakadémia tanára.

¹³² **Nagyné Schulter Csilla** (*1947) zongoraművész; Szegeden *Kollár Pálné* növendéke volt. A Zeneakadémián *Hernádi Lajos*nál végzett, jelenleg ott tanár.

¹³³ **István P. Korody** zongoraművész; Szegeden *Bódás Péter* növendékeként végzett, majd Amerikába emigrált. Jelenleg Svájcban él.

¹³⁴ **Papp Zoltánné** (*1942) zongoratanár; Szegeden *Zucker Hildán*ál tanult.

¹³⁵ **Dr. Pollák László** (1920-2003) külkereskedelmi szakértő; a szegedi Alapítvány a Zsinagógáért Kuratóriumának elnökeként világhírű művészekkel szervezett hangversenyeket az Alapítvány javára. (Dennis Roussel Davies, Frankl Péter, Gregor József, Lux Erika, Polgár László, Rév Livia, Ruggiero Ricci, Pauk György, Schiff András, Sebők György, Starker János)

¹³⁶ **Mohos Nagy Éva** (*1948) operaénekes; a szegedi ZTI-n *Bódás Péter*nél végzett zongoratanárként, majd énekművészi diplomát is szerzett. A debreceni színház művésznője, a Debreceni Egyetem oktatója.

¹³⁷ **Temesi Mária** (*1957) operaénekes; Szegeden zongora és ének szakon végzett. Az Állami Operaház művésze, az SZTE ZMK tanszékvezető egyetemi tanára.

ZTI = Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola Ének- és Zenetanárképző Intézete, Szeged.

További elnevezései: JATE Konzervatóriuma, SZTE Konzervatóriuma, SZTE Zeneművészeti Kar. Nem hivatalos nevek: Tanárképző, Szegedi Tagozat.

A budapesti Zeneakadémia más elnevezései: Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola, Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem.

Felhasznált irodalom:

A szegedi zeneiskola évkönyvei 1881-1948-ig.

Brockhaus-Riemann: Zenei lexikon. Zeneműkiadó, Bp. 1983-1985.

Dombi Józsefné: Sebők György. Szeged, 2001.

Kristó Gyula (szerk.): Szeged története. Szeged, 1985, 1991.

Kun Izidor: A szegedi filharmonikus egyesület megalakulása és működése. Szeged, 1922.

Lugosi Döme: A zeneművelés Szegeden. Szeged, 1922.

Maczelka Noémi: A hangászati oskolától a Király-König Péter zeneiskoláig. In: Szeged 14.évf. 10. szám. Szeged, 2002.

Maczelka Noémi: A szegedi iskolarendszerű zongoraoktatás történetének összefoglalása. In: A zenei nyelv és a társadalmi igény kölcsönhatása. SZTE JGYTFK, Szeged 2005.

Reizner János: A szegedi Polgári Dalárda Emlékkönyve. Szeged, 1893.

Reiner János: Szeged története. Szeged, 1899, 1900.

Stanics Béla (szerk.) A szegedi Liszt Ferenc Zeneiskola története. Szeged, 1977.

Szabady Józsefné: A magánének-oktatás története Magyarországon a kezdetektől 1948-ig. I. A szegedi énekoktatás. JGYF Kiadó, Szeged 2002.

Szabolcsi Bence-Tóth Aladár: Zenei lexikon. Zeneműkiadó, Bp. 1965.

Székely András: Ki kicsoda a magyar zenei életben. Zeneműkiadó, Bp.1979, 1988.

--

A szerzőről

Prof. dr. Maczelka Noémi DLA zongoraművész, tanszékvezető egyetemi tanár (Juhász Gyula Tanárképző Főiskola Ének-zene Tanszék, intézetvezető)